TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2019. gada 16. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kopējā lauksaimniecības politika – Biškopības nozare – Regula (ES) Nr. 1308/2013 – Deleģētā regula (ES) 2015/1366 – Atbalsta pieteikums – Nosacījumi – Bišu saimju minimālais skaits – Noteikšana ar atpakaļejošu spēku – Tiesiskās drošības princips – Tiesiskās paļāvības aizsardzības princips

Lietā C-490/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Budapeštas aglomerācijas Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 17. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 26. jūlijā, tiesvedībā

SD

pret

Agrárminiszter,

TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: D. Švābi [*D. Šváby*], kas pilda palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un N. Pisarra [*N. Piçarra*] (referents),

ģenerāladvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *A. Pokoraczki*, pārstāvji

– Grieķijas valdības vārdā – *G. Kanellopoulos*, *A. Vasilopoulou* un *E.-E. Krompa*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *L. Havas* un *B. Hofstötter*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – ungāru.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/1366 (2015. gada 11. maijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 papildina attiecībā uz biškopības nozari [attiecībā uz atbalstu biškopības nozarē] (OV 2015, L 211, 3. lpp.; turpmāk tekstā – "Regula 2015/1366"), 2. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā tiesvedību SD prasībā pret *Agrárminiszter* (lauksaimniecības ministrs, Ungārija) par šā ministra lēmumu, ar kuru ir noraidīts lūgums piešķirt atbalstu jauna aprīkojuma iegādei ceļojošās dravniecības vajadzībām.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula (ES) Nr. 1308/2013

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV 2013, L 347, 671. lpp.), 55. panta "Valsts programmas un finansējums" 1. punktā ir noteikts:

"Lai uzlabotu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus, dalībvalstis var izstrādāt trīs gadu valsts programmas biškopības nozarē ("biškopības programmas"). [..]"

4 Šīs regulas 56. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar šīs regulas 227. pantu par "pamatu Savienības finansiālā ieguldījuma sadalījumam visām iesaistītajām dalībvalstīm, *inter alia* pamatojoties uz bišu stropu kopējo skaitu Savienībā".

5 Atbilstoši minētās regulas 57. panta pirmās daļas c) punktā teiktajam Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, kuros tā nosaka vajadzīgos pasākumus attiecībā uz "dalībvalstu iesniegto biškopības programmu apstiprinājumu, tostarp Savienības finansiālā ieguldījuma sadalījumu katrai iesaistītajai dalībvalstij maksimālo finansējuma līmeni pa dalībvalstīm".

Regula 2015/1366

6 Regulas 2015/1366 2.–4. un 11. apsvērums ir formulēti šādi:

"(2) Regulas (ES) Nr. 1308/2013 55. pantā noteikts, ka dalībvalstis var izstrādāt trīs gadu valsts programmas biškopības nozarē [..]. Ir jānosaka bāze Savienības finansiālā ieguldījuma sadalīšanai visām iesaistītajām dalībvalstīm.

(3) Stropu skaits katrā iesaistītajā dalībvalstī ir dalībvalsts biškopības nozares lieluma rādītājs. Katras iesaistītās dalībvalsts stropu skaita daļa no kopējā stropu skaita Savienībā ir vienkārša bāze, kas izmantojama, lai sadalītu Savienības ieguldījumu biškopības programmās.

(4) Lai nodrošinātu Savienības līdzekļu pareizu sadalījumu, iesaistītajām dalībvalstīm būtu jāparedz droša metode, ar kuru nosaka to teritorijā esošo stropu skaitu.

[..]

(11) Ir jāparedz pārejas pasākumi par Savienības ieguldījuma sadalīšanu 2017.–2019. gada biškopības programmām. Lai nodrošinātu 2014.–2016. gada biškopības programmu turpināšanu un dotu visām dalībvalstīm pietiekamu laiku ieviest drošu metodi, ar kuru laikā no 1. septembra līdz 31. decembrim nosaka ieziemoto stropu skaitu, Savienības līdzekļu sadalījums 2017.–2019. gada biškopības programmām būtu jānosaka, pamatojoties uz stropu skaitu, ko dalībvalstis 2013. gadā paziņojušas attiecīgajās 2014.–2016. gada biškopības programmās."

7 Regulas 2015/1366 1. pantā "Stropi" ir noteikts:

"Šajā regulā "strops" ir vienība, kas aptver medus bišu saimi, kuru izmanto medus, citu biškopības produktu vai medus bišu pavairošanas materiāla ražošanai, un visus saimes izdzīvošanai vajadzīgos elementus."

8 Minētās regulas 2. pantā "Stropu skaita noteikšanas metode" ir noteikts:

"Dalībvalstīs, kas iesniedz valsts programmas biškopības nozarē, kā minēts Regulas (ES) Nr. 1308/2013 55. pantā ("biškopības programmas"), ir ieviesta droša metode, ar kuru katru gadu laikā no 1. septembra līdz 31. decembrim nosaka to ieziemoto stropu skaitu, kas atrodas attiecīgās dalībvalsts teritorijā."

Ungārijas tiesības

9 2017. gada 23. janvāra *a Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján a 2016–2019 közötti végrehajtási időszakokban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének szabályairól szóló 4/2017. (I. 23.) FM rendelet* (Lauksaimniecības un lauku attīstības ministra Dekrēts Nr. 4/2017 par kārtību, kādā saskaņā ar Ungārijas valsts programmu biškopības nozarei ir izmantojams atbalsts, kas ar centrālā budžeta un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda līdzfinansējumu piešķirts 2016.–2019. gada īstenošanas periodiem) (*Magyar Közlöny* 2017/8.), 4. pantā ir noteikts:

"[..]

10) Tiesības saņemt atbalstu pasākumiem – kas minēti 2. panta 2. punkta a) apakšpunkta ae) punktā, b) apakšpunkta ba) un bb) punktā, c) apakšpunkta cb) punktā, kā arī c) apakšpunkta ca) punktā minētajam pasākumam gadījumā, ja tiek saņemts atbalsts radiofrekvences identifikatoru iegādei, kā arī e) apakšpunktā paredzētajam pasākumam gadījumā, ja atbalsts tiek saņemts bišu skaita atjaunināšanai stropos ar gan no veterinārā, gan no ģenētiskā viedokļa atbilstīgu reproduktīvo materiālu, – ir balstītas uz bišu saimju skaitu,

a) kas ir noteikts attiecīgā īstenošanas perioda gaitā rudenī veiktajā bišu veterinārajā kontrolē,

b) kas ir paziņots saskaņā ar *a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet* [Lauksaimniecības un lauku attīstības ministra 2007. gada 18. oktobra Dekrēts Nr. 119/2007 par audzētavu un novietņu, un dažādās ar tām saistītās informācijas valsts reģistru; turpmāk tekstā – "Dekrēts 119/2007"] un reģistrēts Dekrētā Nr. 119/2007 *FVM* paredzētajā Ganāmpulku informācijas sistēmā (*TIR*), ņemot vērā paziņojumu, kas veikts kompetentajam valdības reģionālajam dienestam trīsdesmit dienu laikā pēc šā dekrēta stāšanās spēkā attiecībā uz I īstenošanas periodu, līdz 2017. gada 15. novembrim attiecībā uz II īstenošanas periodu un līdz 2018. gada 15. novembrim attiecībā uz III īstenošanas periodu, un

c) kas pieteikuma iesniedzējam joprojām pieder atbalsta pieteikuma iesniegšanas brīdī."

10 Dekrēta Nr. 4/2017 22. pantā ir noteikts:

"[..]

3) Atbalsta pieteikumu – pamatojoties uz bišu saimju skaitu, kas noteikts saskaņā ar 4. panta 10. punktu, – var iesniegt ražotāji, kas ir *Országos Magyar Méhészeti Egyesület* [Ungārijas Biškopju apvienības (*OMME*)] locekļi.

[..]

5) Atbalsta pieteikumu var iesniegt persona, kurai pieder vismaz sešdesmit bišu saimes, lai saņemtu atbalstu 4. punkta a), b) un e) apakšpunktā minētā aprīkojuma iegādei; persona, kurai pieder vismaz trīsdesmit bišu saimes, lai saņemtu atbalstu 4. punkta h) apakšpunktā minētā aprīkojuma iegādei, un persona, kurai pieder vismaz simts bišu saimes, lai saņemtu atbalstu 4. punkta c), d), f) un g) apakšpunktā minētā aprīkojuma iegādei."

11 Ungārijas biškopības programmā 2014.–2016. gadam ietilpa atbalsts ceļošajai dravniecībai, kas paredzēts *a Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján a 2013–2016 közötti végrehajtási időszakokban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének szabályairól szóló 118/2013. (XII. 16.) VM rendelet* (Lauku attīstības ministra 2013. gada 16. decembra Dekrētā Nr. 118/2013 par kārtību, kādā saskaņā ar Ungārijas valsts programmu biškopības nozarei ir izmantojams atbalsts, kas ar centrālā budžeta un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda līdzfinansējumu piešķirts 2013.–2016. gada īstenošanas periodiem). Šā atbalsta piešķiršana bija pakārtota nosacījumam, ka biškopim pieder vismaz trīsdesmit bišu saimes, kas reģistrētas *TIR*. Šī programma tika noslēgta 2016. gada 31. augustā.

12 Savukārt 2017.–2019. gada periodam Dekrētā Nr. 4/2017, kas stājās spēkā 2017. gada 24. janvārī, šā atbalsta piešķiršana tika pakārtota nosacījumam, ka biškopim ir jāpieder vismaz 60 bišu saimēm, kas reģistrētas *TIR*. Tā kā šā dekrēta spēkā stāšanās dienā *TIR* norādītais bišu saimju skaits atbilda tam, kas bija paziņots 2016. gada ikgadējā aptaujā, tika paredzēts, ka biškopji var ar atpakaļejošs spēku mainīt šos datus 30 dienu laikā no minētā dekrēta spēkā stāšanās dienas.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

13 2017. gada 13. martā SD iesniedza par atbalsta lauksaimniecības un lauku attīstības jomā piešķiršanu atbildīgās *Magyar Államkincstár* (Ungārijas Valsts kase, turpmāk tekstā – "Valsts kase") priekšsēdētāja vietniekam pieteikumu, lūdzot piešķirt atbalstu jauna aprīkojuma iegādei ceļojošās dravniecības vajadzībām. Šajā saistībā viņš paziņoja, ka viņam pieder 62 bišu saimes.

14 Ar 2017. gada 5. maija lēmumu Valsts kase šo pieteikumu par attiecīgā atbalsta piešķiršanu noraidīja tāpēc, ka SD neatbilda nosacījumam par *TIR* reģistrēto bišu saimju minimālo skaitu. Proti, tajā bija reģistrētas tikai 36 bišu saimes, taču saskaņā ar 2017. gada 24. janvārī spēkā stājušos Dekrētu Nr. 4/2017 šā atbalsta piešķiršana bija pakārtota nosacījumam, ka *TIR* ir jābūt norādītām vismaz 60 bišu saimēm.

15 SD iesniedza sūdzību lauksaimniecības ministram, kurš ar 2017. gada 21. augusta lēmumu atstāja negrozītu šo Valsts kases lēmumu par minētā pieteikuma noraidīšanu.

16 Par šo lauksaimniecības ministra lēmumu SD cēla prasību *Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Budapeštas aglomerācijas Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija).

17 Minētajai tiesai ir šaubas par to, vai "ar Savienības tiesībām ir saderīga [..] Dekrēta Nr. 4/2017 tiesību norma, saskaņā ar kuru – neparedzot pietiekamu sagatavošanās laiku – tiek divkāršots bišu saimju skaits, kuram ir jābūt īpašumā, lai saņemtu atbalstu".

18 Šajos apstākļos *Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Budapeštas aglomerācijas Administratīvo un darba lietu tiesa) nolēma apturēt lietas izskatīšanu un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas [2015/1366] 2. pantā minētā "drošā metode", ar kuru katru gadu laikā no 1. septembra līdz 31. decembrim nosaka stropu skaitu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pienākums paziņot bišu saimju skaitu ir atbalsta pieteikuma iesniedzējam, un – gadījumā, ja tas tā ir – vai tā ir droša metode?

2) Ja saskaņā ar Regulas [2015/1366] 2. pantu stropu skaits – uz kā pamata tiek piešķirts atbalsts biškopībai – katru gadu, ņemot vērā bišu fizioloģiskās iezīmes, ir jānosaka laikā no 1. septembra līdz 31. decembrim, vai šī tiesību norma ir interpretējama tādējādi, ka dalībvalstis var paredzēt atkāpes no tās?

3) Ja atbilde ir apstiprinoša, vai valsts tiesību aktos var paredzēt tiesību normu, saskaņā ar kuru vajadzīgais bišu saimju skaits tiek ar atpakaļejošu spēku noteikts janvārī?

4) Vai apstāklis, ka Savienības līdzekļi 2017.–2019. gada biškopības programmām ir jāpiešķir atkarībā no stropu skaita, ko dalībvalstis 2013. gadā paziņojušas 2014.–2016. gada biškopības programmu ietvaros, ir jāinterpretē tādējādi, ka pēc perioda, kas beidzās 2016. gada 31. decembrī un kuru izmanto kā atsauces periodu atbalsta iedalījumam 2017. gadā, atbalsta iedalīšanai nepieciešamo bišu stropu skaitu var noteikt arī kā citādi?

5) Vai Regula [2015/1366] var tikt interpretēta tādējādi, ka tā atļauj pieņemt tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā *de minimis* atbalsta izmaksa ir pakārtota ar minēto regulu nesaderīgai prasībai? Vai Savienības paredzētajam atbalstam ir arī praktiski jābūt piemērotam biškopības veicināšanai?"

Par pieņemamību

19 Savos rakstveida apsvērumos Ungārijas valdība un Komisija apgalvo, ka iesniedzējtiesas interpretēt lūgtais Regulas 2015/1366 2. pants attiecas tikai uz pamatu Savienības finansiālā ieguldījuma sadalījumam starp dalībvalstīm un ka līdz ar to šim pantam nav nozīmes, nosakot nosacījumus, kam ir pakārtota katra biškopja individuāli saņemtā atbalsta piešķiršana valsts līmenī.

20 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā iedibinātās sadarbības starp Tiesu un valstu tiesām ietvaros tikai valsts tiesai, kura izskata strīdu un ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jāizvērtē gan prejudiciālā nolēmuma nepieciešamība, lai tā varētu pieņemt nolēmumu lietā, gan jautājumu, ko tā uzdod Tiesai, atbilstība. Līdz ar to, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir jāsniedz nolēmums (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, AY (Apcietināšanas orderis – Liecinieks), C-268/17, EU:C:2018:602, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

21 No tā izriet, ka tiek prezumēts, ka jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktā tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu kontekstā, kura pareizība Tiesai nav jāpārbauda, ir atbilstīgi. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saiknes ar faktisko situāciju pamatlietā vai pamatlietas priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, AY (Apcietināšanas orderis – Liecinieks), C-268/17, EU:C:2018:602, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

22 No Tiesas pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka ar LESD 267. pantu iedibinātās sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūras ietvaros Tiesas pienākums ir sniegt valsts tiesai noderīgu atbildi, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo strīdu. Tiesa drīkst pēc vajadzības pārformulēt tai uzdotos jautājumus un šajā kontekstā izklāstīt visus norādījumus par Savienības tiesību interpretāciju, kas valstu tiesām ir vajadzīgi, lai izspriestu tām izskatīšanā iesniegtos strīdus (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2009. gada 10. septembris, *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, 45. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 19. septembris, *González Castro*, C-41/17, EU:C:2018:736, 54. punkts).

23 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamatlieta ir par to, vai ir spēkā kāds Valsts kases lēmums, kuru negrozītu ir atstājis lauksaimniecības ministrs un ar kuru SD iesniegtais atbalsta pieteikums bija noraidīts tāpēc, ka tā iesniedzējs neatbilda šā atbalsta piešķiršanai noteiktajiem nosacījumiem, proti, Dekrētā Nr. 4/2017 paredzētajam nosacījumam par Valsts biškopības programmā 2017.–2019. gada periodam prasīto 60 stropu piederību.

24 Šajā kontekstā ar pirmo, otro, ceturto un piekto jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā lūdz interpretēt Regulu 2015/1366, lai noskaidrotu, vai pamatlietā aplūkotā atbalsta piešķiršanas nosacījumi, kas ir noteikti Dekrētā Nr. 4/2017, ir atbilstīgi Regulai 2015/1366, konkrēti tās 2. pantam.

25 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jānorāda, ka, lai uzlabotu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus Savienībā, Regulas Nr. 1308/2013 55. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var izstrādāt trīs gadu valsts programmas biškopības nozarē un ka šīm programmām var tikt saņemts Savienības ieguldījums, ievērojot šā panta 2. un 3. punktā izklāstītos nosacījumus.

26 Otrkārt, ir jākonstatē, ka šīs regulas 56. panta 1. punkta b) apakšpunktā Savienības likumdevējs ir vēlējies pilnvarot Komisiju pieņemt deleģētos aktus par pamatu Savienības finansiālā ieguldījuma sadalījumam visām iesaistītajām dalībvalstīm, pamatojoties tostarp uz bišu stropu kopējo skaitu Savienībā.

27 Šajā kontekstā Regulā 2015/1366, kuras juridiskais pamats ir Regulas Nr. 1308/2013 56. panta 1. punkts, ir noteikti kritēriji Savienības finansiālajam ieguldījumam dalībvalstu reizi trijos gados apstiprinātajās biškopības programmās.

28 Regulas 2015/1366 4. pantā ir teikts, ka Savienības ieguldījumu biškopības programmās dalībvalstīm, kurām ir biškopības programma, sadala proporcionāli kopējam vidējam stropu skaitam, ko šādas dalībvalstis ir paziņojušas, savukārt šīs regulas 2. pantā – kurš ir jāskata tās 2.–4. apsvēruma gaismā – dalībvalstīm ir noteikts pienākums ieviest drošu metodi, ar kuru katru gadu laikā no 1. septembra līdz 31. decembrim nosaka to teritorijā esošo stropu skaitu, un tas ir būtisks kritērijs valstu biškopības programmu finansēšanai paredzētā Savienības atbalsta sadalījumam dalībvalstu starpā.

29 Līdz ar to minētajā 2. pantā tiek vienīgi organizēts Savienības ieguldījuma sadalījums šo valstu programmu finansēšanā un netiek noteikti nosacījumi atbalsta piešķiršanai biškopjiem šo programmu ietvaros.

30 Taču pamatlieta ir tieši par vienu no šiem nosacījumiem, kuru noteikšana ir dalībvalstu kompetencē saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 55. panta 1. punktu. Kad tās īsteno šo kompetenci, tām šī tiesību norma neliek sadalīt attiecīgo atbalstu pēc kāda noteikta kritērija, kā, piemēram, stropu skaita, nedz – gadījumā, ja tās šo kritēriju izmanto, – atsaucei izmantot periodu no 1. septembra līdz 31. decembrim.

31 No tā izriet, ka Regulas 2015/1366 2. panta interpretācijai, kuru iesniedzējtiesa lūdza pirmajā, otrajā, ceturtajā un piektajā jautājumā, nav nozīmes pamatlietas izspriešanā.

32 Savukārt ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai, ievērojot Savienības tiesības, tāds valsts tiesiskais regulējums – kurā bišu saimju skaits ir izmantots kā kritērijs atbalsta piešķiršanai biškopības programmas ietvaros – var "paredzēt tiesību normu, saskaņā ar kuru vajadzīgais bišu saimju skaits [kā

šā atbalsta piešķiršanas nosacījums] tiek ar atpakaļejošu spēku noteikts janvārī". Tā kā šis jautājums – kā norāda Ungārijas valdība un Komisija – attiecas uz tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principiem, kas kā vispārējie tiesību principi ir nostiprināti Savienības tiesību sistēmā, lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāinterpretē šie principi.

Par lietas būtību

33 Iesniedzējtiesas uzdotais trešais jautājums ir jāsaprot kā tāds, ar kuru ir gribēts būtībā noskaidrot, vai tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā, ka tādā valsts tiesiskajā regulējumā kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 55. panta 1. punktu tiek izstrādāta programma biškopības nozarē jaunam trīs gadu periodam, pirmkārt, atbalsta piešķiršanai šajā nozarē tiek izvirzīti no iepriekšējās programmās paredzētajiem nosacījumiem atšķirīgi nosacījumi, un, otrkārt, biškopjiem tiek ļauts saņemt šo atbalstu no dienas, kas ir agrāka par šā regulējuma spēkā stāšanās dienu, ja viņi atbilst šajā regulējumā paredzētajiem jaunajiem nosacījumiem.

34 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka plašajā rīcības brīvībā – ar kuru saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 55. panta 1. punktu dalībvalstis ir apveltītas, izstrādājot valsts programmas trīs gadu periodiem, lai uzlabotu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus biškopības nozarē, tostarp nosakot un grozot nosacījumus, ar kādiem minētās nozares subjektiem tālab ir piešķirams atbalsts, – ir jāievēro prasības, kas izriet no Savienības tiesību sistēmā atzītajiem vispārējiem principiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2004. gada 15. jūlijs, *Gerekens* un *Procola*, C-459/02, EU:C:2004:454, 21. punkts), kuru vidū atbilstoši pastāvīgajai Tiesas judikatūrai ir arī tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1996. gada 15. februāris, *Duff* u.c., C-63/93, EU:C:1996:51, 20. punkts; 2000. gada 18. maijs, *Rombi* un *Arkopharma*, C-107/97, EU:C:2000:253, 65. punkts; 2013. gada 20. jūnijs, *Agroferm*, C-568/11, EU:C:2013:407, 47. punkts, un 2015. gada 10. decembris, Veloserviss, C-427/14, EU:C:2015:803, 30. punkts).

35 Tiesiskās drošības principa mērķis – kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras – ir nodrošināt situāciju un tiesisko attiecību paredzamību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 10. decembris, Veloserviss, C-427/14, EU:C:2015:803, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 Savukārt runājot par tiesiskās paļāvības aizsardzību, ir jāteic, ka no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet arī tas, ka iespēja atsaukties uz šo principu ir jebkuram saimnieciskās darbības subjektam, kuram valsts iestāde ir radījusi pamatotu paļāvību. Tomēr, ja uzmanīgs un apdomīgs saimnieciskās darbības subjekts spēj paredzēt, ka tiks veikts pasākums, kas varētu ietekmēt tā intereses, tas nevar uz šo principu atsaukties pēc šā pasākuma veikšanas. Turklāt saimnieciskās darbības subjektiem nav pamata tiesiski paļauties uz to, ka pastāvošā situācija saglabāsies, jo tā var mainīties, valsts iestādēm izmantojot savu rīcības brīvību (skat. tostarp spriedumus, 2009. gada 10. septembris, *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, 53. punkts, un 2015. gada 10. decembris, Veloserviss, C-427/14, EU:C:2015:803, 39. punkts).

37 Tāda tiesiskā regulējuma gadījumā, kas var radīt finansiālas sekas, šie principi ir jāievēro jo stingrāk tālab, lai ļautu ieinteresētajām personām precīzi zināt no tā izrietošo pienākumu apmēru (šajā nozīmē skat. tostarp spriedumus, 2004. gada 29. aprīlis, *Sudholz*, C-17/01, EU:C:2004:242, 34. punkts, kā arī 2008. gada 13. marts, *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening* u.c., no C-383/06 līdz C-385/06, EU:C:2008:165, 52. punkts).

38 Izvērtēt to, vai valsts tiesiskais regulējums ir atbilstīgs Savienības tiesību sistēmas pamatprincipiem, ir tikai un vienīgi iesniedzējtiesas ziņā. Lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam izskatošās Tiesas kompetencē ir tikai sniegt šai tiesai visas norādes par interpretāciju

saistībā ar Savienības tiesībām, kuras var ļaut šai tiesai izvērtēt šo atbilstību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 10. septembris, *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Šajā gadījumā ir jānorāda, pirmkārt, ka no jaunās ar Dekrētu Nr. 4/2017 izstrādātās 2017.–2019. gada biškopības programmas izrietošo attiecīgā atbalsta piešķiršanas nosacījumu noteikšanas rezultātā ir paaugstināts šā atbalsta saņemšanai prasītais bišu saimju skaits un, otrkārt, ka iepriekšējā programma šajā nozarē bija noslēgusies 2016. gada 31. augustā.

40 Tādējādi – lai no tiesiskās drošības principa viedokļa izvērtētu gan no iepriekšējās programmās paredzētajiem nosacījumiem atšķirīgu attiecīgā atbalsta piešķiršanas nosacījumu noteikšanas jaunajam periodam paredzamību, gan šo nosacījumu piemērošanu kopš iepriekšējās biškopības programmas noslēgšanas dienas biškopjiem, kuri minētajā dienā atbilda jaunajiem nosacījumiem, – ir jāatgādina, kā tas jau ir teikts šā sprieduma 34. punktā, ka, izstrādājot biškopības programmas trīs gadu periodam, "lai uzlabotu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus", dalībvalstis Regulas Nr. 1308/2013 55. panta 1. punktā ir apveltītas ar plašu rīcības brīvību.

41 No tā izriet, ka dalībvalstis principā drīkst noteikt minētā atbalsta piešķiršanai jaunā periodā izvirzīt no iepriekšējās programmās paredzētajiem nosacījumiem atšķirīgus nosacījumus, tostarp attiecībā uz prasīto bišu saimju skaitu, kā arī noteikt, no kuras dienas biškopji var saņemt jaunajā biškopības programmā paredzēto atbalstu, ja viņi atbilst tajā paredzētajiem nosacījumiem.

42 Šajā ziņā ir jāpiebilst, ka no iepriekšējās programmās paredzētajiem nosacījumiem atšķirīgu attiecīgā atbalsta piešķiršanas nosacījumu noteikšana jaunajam periodam, lai "uzlabotu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus" atbilstoši Regulas Nr. 1308/2013 55. panta 1. punktam, nav uzskatāma par šā atbalsta pieprasītājiem neparedzamu notikumu.

43 Savukārt, runājot par tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, ir jāteic, ka attiecīgajiem biškopjiem nebija leģitīma pamata sagaidīt, ka nosacījumi atbalsta piešķiršanai saskaņā ar iepriekšējās biškopības programmām tiktu saglabāti arī jaunajam periodam pieņemtajā programmā.

44 Līdz ar to jaunajiem nosacījumiem neatbilstošajiem biškopjiem nebija leģitīma pamata sagaidīt, ka viņi varēs joprojām saņemt atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar tādu valsts programmu, kura vairs nebija spēkā.

45 Turklāt, tā kā saskaņā ar šiem jaunajiem nosacījumiem tiem atbilstošie biškopji var attiecīgo atbalstu saņemt no dienas, kas ir agrāka par dienu, kurā stājas spēkā programma, kurā tie ir noteikti, šie nosacījumi var tikt uzskatīti par tādiem, kas ļauj sasniegt Regulas Nr. 1308/2013 55. panta 1. punktā norādīto mērķi "[uzlabot] biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus".

46 Šajos apstākļos uz trešo jautājumu ir atbildams, ka – pakārtoti iesniedzējtiesas veicamajām pārbaudēm – tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā, ka tādā valsts tiesiskajā regulējumā kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 55. panta 1. punktu tiek izstrādāta programma biškopības nozarē jaunam trīs gadu periodam, pirmkārt, atbalsta piešķiršanai šajā nozarē tiek izvirzīti no iepriekšējās programmās paredzētajiem nosacījumiem atšķirīgi nosacījumi un, otrkārt, biškopjiem tiek ļauts saņemt minēto atbalstu no dienas, kas ir agrāka par šā regulējuma spēkā stāšanās dienu, ja viņi atbilst šajā regulējumā paredzētajiem jaunajiem nosacījumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

47 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (devītā palāta) nospriež:

Pakārtoti iesniedzējtiesas veicamajām pārbaudēm – tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā, ka tādā valsts tiesiskajā regulējumā kā pamatlietā aplūkotais, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007, 55. panta 1. punktu tiek izstrādāta programma biškopības nozarē jaunam trīs gadu periodam, pirmkārt, atbalsta piešķiršanai šajā nozarē tiek izvirzīti no iepriekšējās programmās paredzētajiem nosacījumiem atšķirīgi nosacījumi un, otrkārt, biškopjiem tiek ļauts saņemt minēto atbalstu no dienas, kas ir agrāka par šā regulējuma spēkā stāšanās dienu, ja viņi atbilst šajā regulējumā paredzētajiem jaunajiem nosacījumiem.

[Paraksti]